

Tekstinäyte A. Kiven Seitsemästä veljeksestä – www.seitsemanvaljesta.net / Veljesten esittely
Opetusohjelma verkossa www.seitsemanveljesta.net

Juhani ja Mäkelä keskusteleivat härkien korvaamisesta

MÄKELÄ. Härjät käyskelivät koreasti Viertolan omalla, aidatulla maalla.

JUHANI. Mutta karhu, joka on sekä ihmisen että härjän vihamies, kaiken esivallan vihamies, ei käyskelekkään yhtä koreasti, tultuansa Viertolan herran maalle, vaan pistää koreasti poskeensa niin herran kuin minun itsenikin ja Mäkelänkin; ja kaikki olemme, toivon minä, kalliisti ostettuja sielu-parkoja. Katsokaas tuota paikkaa. Ai, ai, Mäkelä! täällä on tallessa monta koukkua, punttia ja pykälää, täällä hampaan kolossa, ja niilläpä kerran koreasti kylläkin tukkeen Viertolaisen kidan. Nyt en niitä mieli juuri ilmoittaa, mutta tuomarin edessä hellitetään täältä yhtä ja toista, aina kuinka asiat vaatii, asiat ja asian haarat.

TIMO. Emme olekaan juuri kakaroita keräjä-asioissa. Astuimmehan esiin, Jumala paratkoon, parhaina pokkoina siinä ankarassa prosessissa, jonka Koivulan Kaisa nosti lapsen elatuksesta. Ainapa muistan vielä kuinka huudettiin: »Juhani Juhanin poika Jukola ja hänen nuorempi veljensä Timoteeus!»

JUHANI. Timo vaikene, vaikene paikalla kuin myyränpoikanen.--Niin, Mäkelä, asia on sitä laatua, juuri niinkuin sanon.

MÄKELÄ. Ette siis yrittelekkään maksamaan hyvällä Viertolaisen vahinkoa?

JUHANI. Ei äyriä, ei äyriä, ei yhtään kruunun äyriä! Me seisomme oikeuden kannalla, ja viimein on meillä voitto vaikka mätänis.

MÄKELÄ. Mutta olenpa kuullut, että syödään täällä lihaa kuin kekrinä vaan. Mitä lihaa mässätään täällä niin runsaasti?

JUHANI. Härjänlihaa, härjänlihaa, Viertolan härkien muhkeata lihaa. Eikä olekaan meillä juuri tapana mässätä, mutta syömme noin vaan koreasti, niin paljon kuin kristillisen ihmisen nälkäiseen maaruun mahtuu.

MÄKELÄ. Koskitte siis kuitenkin lihoihin, joiden kanssa, niinkuin lause on omista suistanne kuulunut, ei ollut teidän mitään tekemistä.

JUHANI. Lihat olisivat muutoin mädäntyneet ja levittäneet syhelmät, ja syymät, rutot ja rupitaudit ympäri koko Suomen. Mutta mehän pelastimme isänmaamme sellaisesta surkeudesta. Ja jos taasen kysyisitte, miksi emme selkämme vissimmän vapauden tähden kuopanneet lihoja maan syvyyteen,--joka oliskin oikean tomppelin kysymys--mutta jos niin kysyisitte, niin siihenpä vastaisimme näin: Me emme tahtoneet tehdä niin suurta syntiä, menettäen isänmaaltamme ja esivallaltamme niin voimallista, mehukasta särvintä kuin härjänlihaa, varsinkin muistellessa kuinka moni poika on tänäkin vuonna saanut purra männyn kylkeä kuin pukki.

MÄKELÄ. No, totta sanoen, niin oikeinpa teitte, korjatessanne mitä Viertola ylpeästi hylkäsi. Siinä on sen kysymyksen ratkaisu; mutta mitä koskee varsinaiseen seikkaan, vahingon palkintoon, niin pelkäänpä että se teiltä viimein kiskotaan ulos.

JUHANI. Ei leikin, ei leikin. Menkööt ennen tanteret ja talot aina nurkkakiviin asti.

MÄKELÄ. Minä olen tehnyt työni ja sanonut mitä asiasta uskon. Hyvästi!

JUHANI. Sanokaat uskonne vielä toisestakin asiasta. Mitähän provastimme meistä aattelee tähän aikaan?

MÄKELÄ. Siinä kohdassa hotisee maailma hirveästi, mutta mainetten huutoihin ei ole paljon luottamista. Mutta yhden asian taidan teille kuitenkin varmaan vakuuttaa, sen nimittäin, että provasti on teidän tähtenne kiivaassa keskustelussa piispan kanssa ja että piispan toimesta tulee kohta pitäjäämme viisikymmentä kasakkaa.

JUHANI. Karasoo!

MÄKELÄ. Niin, viisikymmentä hevosta ja miestä.

JUHANI. Karasoo! Kasakkojen piikkejä on Suomen poika ennenkin taitellut.

MÄKELÄ. Ikävä asia ainakin. Mutta eihän tuo kuitenkaan ole niin hirmuista kuin huudetaan. Olisko tämä enään laittaa? »Komppania kasakoita, pöllyävä komppania keihästettyjä kasakoita, hosurit muassa». Niin, mitä mä tuommoista joutojuttua uskoisin. Viisikymmentä miestä tulee, ei enemmin.

JUHANI. Anna heidän tulla.

MÄKELÄ. Sinäkö niin sanot? Junkkari! Ja minä kun antaisin viisi plootua päästäksemme heistä, päästäksemme häpeästä. Mitä hulluuksia! Sotavoimia pitäjäämme seitsemän miehen tähden? Hulluuksia, hulluuksia! Mutta niinhän on piispamme toimittanut.

JUHANI. Hyvin kaikki!

MÄKELÄ. Pahoin, pahoin, peevelin pahoin. Mutta hyvästi nyt!

JUHANI. Jumalan haltuun, Mäkelä! ja sinä, Karilan Taavetti, mene Herran huomaan ja nimeen.

TUOMAS. Oliskohan tuossa aihetta?

JUHANI. Kas niin, pojat! Neljäkymmentä härkää ja komppania kasakoita! Ota minua kohtuus, Ilvesjärvi!

AAPO. Epäilenpä kovin...

JUHANI. Neljäkymmentä härkää ja pataljoona kasakoita, hosurit muassa, mulkosilmäiset hosurit! Ota minua kirkkaasen kohtuus, järvi!

AAPO. Malta mieles, mies, ja älä riehu.

JUHANI. Sinä kuulit mitä hän sanoi.

LAURI. Hän valehteli. Sen näin hänen silmistänsä, vaikka koettikin ukko ottaa päällensä vallan totisen muodon. Hän valehteli; sen vannon minä.

Aleksis Kivi, Seitsemän veljestä (9. luku)